

Біологічні дослідження – 2016: Збірник наукових праць. – Житомир: ПП «Рута», 2016. – (українською, російською, англійською мовами) – 306 – 307 с.

УДК:378(58)

АКТИВІЗАЦІЯ ПІЗНАВАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ СТУДЕНТІВ В ХОДІ ПОЛЬОВИХ ПРАКТИК

І. І.Фаріон, Г. М.Міхеєва

Житомирський державний університет імені Івана Франка, вул.. Велика Бердичівська, 40, Житомир, 10008, Україна

Базою для проведення польових практик з методики викладання біології була і залишається наша агробіологічна станція заснована в 1971 році.

До проведення польових практик студенти готуються під час занять з методики викладання біології та шкільної навчально-дослідної ділянки. Студенти знайомляться з положенням про шкільну навчально-дослідну ділянку, вивчають її основні відділи, а також методику організації і проведення дослідницької роботи, уроків, практичних занять на ній. На теренах агробіостанції є майже всі відділи передбачені положенням про шкільну ділянку. На основі наявних теоретичних знань студентам пропонується обстежити біостанцію і віднайти на ній території які відповідають відділам ШНДД, та підтвердити свої припущення детальною характеристикою цих відділів. При цьому із числа студентів створюється декілька ланок, які працюють, змагаючись між собою. Дух змагання підвищує пізнавальну активність, сприяє інтенсивному пошуку, формулюванню чітких і коротких характеристик, підтверджених відповідною доказовою базою. Дослідницька робота вивчається, в основному, на ділянках овочевої та польової сівозмін. Студентам, на вибір, пропонується тематика дослідів, які можна провести на ділянках. Тут виникають деякі труднощі, це пов'язано з тим, що терміни проведення практики дуже скоротилися, тому ми вирішили тематику дослідів передавати від однієї ланки до іншої, яка має продовжити роботу, удосконалити, запропонувати оригінальні шляхи вирішення проблеми і на певному етапі передати дослід з усіма надбаннями іншим студентам. Дослідницька робота не лише розвиває пізнавальні інтереси, але і формує певні практичні вміння і навички, які так необхідні майбутнім вчителям.

Кожна ланка веде щоденник в який записуються всі операції, що виконуються в рамках дослідів та спостереження за вибраними (ввіреними) культурами. Щоденник з результатами роботи передається від однієї ланки до іншої.

Для активізації інтересів студентів ми проводимо ряд екскурсій. Однією з них є екскурсія в обласний еколого-натуралістичний центр. Тут студентів зацікавили колекційні ділянки лікарських рослин. Під час екскурсії вони

поставили ряд запитань екскурсоводу, а після екскурсії виявили бажання закласти таку ж ділянку на біостанції факультету. Ланкам було запропоновано розробити конкурсні проекти колекційних ділянок лікарських рослин з врахуванням структури і якості ґрунтів, де мають створюватись колекції, видового складу рослин, які мають найбільше шансів вижити в наявних умовах та при відповідному догляді. При цьому необхідно було використати знання основних вимог до вибору території під колекційну ділянку, знання про видову різноманітність лікарських рослин, які будуть вирощуватись, вміння провести аналіз ґрунту, а саме з'ясувати в ньому вміст гумусу та кислотність. В результаті проектна діяльність, яка розпочалась на основі яскраво виражених пізнавальних інтересів, дозволила розвинути і закріпити їх. В той же час вміння розробляти проекти, використовуючи міжпредметні зв'язки, захищати їх та реалізувати сприяє формуванню вмінь і навиків працювати в команді, виявляти індивідуальність і той же час вміти використати власний інтелектуальний потенціал задля досягнення спільної мети.

В ході практики ми проводимо, також, деякі фрагменти уроків і практичних робіт, екскурсій та занять гуртків, що пов'язані з навчально-дослідною ділянкою. Для цього студенти вивчають програму для загальноосвітніх шкіл, класів з поглибленим вивченням біології і з'ясовують, які форми організації навчальної діяльності учнів можна провести на базі шкільної ділянки. Опісля вони складають плани – конспекти, продумують який обсяг матеріалу має бути викладено, яким методам навчання надати перевагу (словесним, практичним, наочним), які методичні прийоми будуть доречніші, які поняття будуть ключовими, скільки часу необхідно для роботи.

Для того, щоб фрагменти занять були успішними студентам необхідно мобілізувати наявні знання і вміння з методики викладання, сільського господарства, фізіології рослин, ґрунтознавства і домогтись, щоб вони переросли у відповідні навики. Але знати і вміти самому – це одне, а передати свої надбання учням – інше. Окрім того, працювати доводиться не в аудиторіях, а в польових умовах. Ми цю проблему вирішили таким чином: студенти на протязі заняття міняються ролями, тобто спочатку це роль вчителя, на наступному етапі – опонента, а згодом – учня. Таким чином доводиться не лише демонструвати знання, вміння, навики, але й вчитися аналізувати і відчувати на собі дії інших. Організувати таку діяльність не просто, але це варте того тому, що викликає зацікавленість, пошук нових шляхів подачі матеріалу, постійну продуктивну роботу направлену на вироблення вмінь і навиків.

Підсумовуючи, варто відмітити, що активізація пізнавальних інтересів студентів під час польових практик сприяє більш міцному засвоєнню знань і вмінь, які з часом переростають у сформовані навики.

Література:

1. Мороз І. В. Загальна методика навчання біології / І. В.Мороз. – К.: Либідь, 2006. – 247 с.